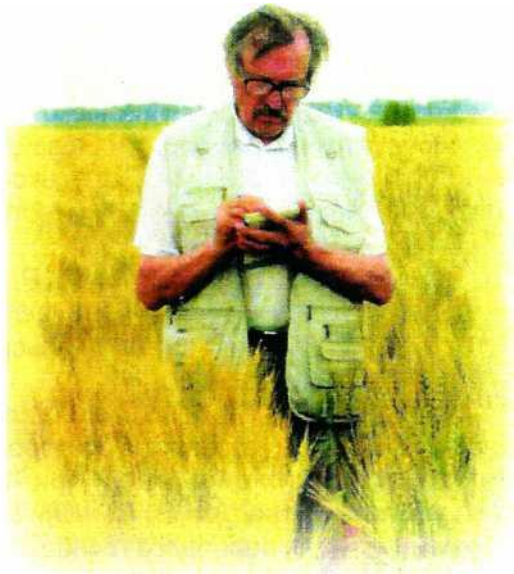

80 років Чекаліну Миколі Михайловичу !

*В. В. Шелепов, доктор сільськогосподарських культур, професор
Державна сільськогосподарська бібліотека,
Український інститут експертизи сортів рослин Л. М. Гоцуєнко,
науковий співробітник Український інститут експертизи сортів
рослин*

Микола Михайлович Чекалін - всесвітньо відомий вчений, генетик, селекціонер, прогресивний та невтомний дослідник, автор цілої низки сортів озимої пшениці, гороху, проса, поборник нових методів і підходів у селекції рослин.

За своє наукове життя - 55 років виробничої, наукової, науково-організаційної та педагогічної діяльності професора генетики, доктора біологічних наук, лауреата премії Національної академії наук України ім. В. Я. Юр'єва - Чекалін Микола Михайлович працював за такими пріоритетними напрямками:

- відкриття цитоплазматичної чоловічої стерильності у чини посівної, створення ліній закріплення стерильності та відновлювачів фертильності, а також розробка схеми використання гетерозису у чини посівної на основі ЦЧС (Полтавська дослідна станція, 1968);

- виявлення селективного запліднення у чини посівної, створення на його основі ліній з взаємною вибірковістю запліднення для їх використання у гетеро-

зисній програмі (Полтавська дослідна станція та Полтавський СГІ, 1972);

- перші спроби трансформації чужорідної ДНК, зокрема, в експерименті генетичної зміни признаку «вокси» у ячменю під впливом екзогенної ДНК дикого типу (Полтавський СГІ, 1972-1975);

- окультурення примітивного виду чини танжерської з допомогою хімічного й фізичного мутагенезу (районований сорт Полтавська 2, 1981);

- розроблення та впровадження в селекційні програми так званої «індексної селекції», що сприяє в десятки разів збільшенню ефективності добору на ранніх етапах селекції, значному скороченню термінів створення сорту і затрат на його виведення (1996-2008);

- розроблення методу «прискореного беккросу», що дозволяє без самозапилення безперервно проводити гібридизацію при комбінативній селекції (сорт гороху Норд, 1999);

- доместикація багатолісточково-го багаторічного люпину і створення безалкалоїдних (солодких) ліній та сортів із м'якими швидко набухаючими насіннями і бобами, які не розтріскуються (2 авторських свідоцтва + сорт Первенець, 1981-1989);

- розроблення способу оцінки зразків світової колекції культурних рослин по збору продукції з одиниці площі, що в декілька разів збільшує ступінь достовірності отриманих даних (авторське свідоцтво, 1992);

- спосіб добору батьківських рослин гороху, що ґрунтується на пошуку індексу із високою спадковістю та тісною кореляцією зі збором продукції з одиниці площі (авторське свідоцтво, 1990);

- спосіб добору елітних рослин сої, що ґрунтується на пошуку індексу із високою спадковістю та тісною кореляцією зі збором продукції з одиниці площі (авторське свідоцтво, 1990);

- спосіб створення вхідного гібридного матеріалу для селекції кормових бобів (авторське свідоцтво, 1991);

За останні 8 років Микола Михайлович створив 4 сорти гороху, 2 з яких районовані й використовуються у виробництві, а 2 проходять Державне сортопробування. Він також - один із основних авторів двох сортів проса, 8 сортів озимої пшениці інтенсивного типу.

Микола Михайлович - автор понад 200 статей у наукових журналах і збірниках, 6 монографій, 1 навчального посібника, має 16 авторських свідоцтв і патентів на методи селекції та нові сорти сільськогосподарських культур. Під його науковим керівництвом написані і захищені 12 кандидатських і 6 докторських дисертацій.

Сердечно вітаємо Миколу Михайловича з ювілеєм! Щиро зичимо міцного здоров'я, справдження всіх Ваших сподівань, мудрості і сили, щастя і миру!